

گردشگری مدرن

در حال حاضر، رویکرد جدید استفاده از تکنولوژی‌های به‌روز و مدرن همچون رزرواسیون آنلاین، سفرهای گردشگری مجازی و همچنین استفاده از تکنولوژی‌های جدید در اقامتگاه‌های گردشگری مدرن بویژه هتل‌ها، مراکز تفریحی و پذیرایی، این نوع گردشگری را به‌عنوان گردشگری مدرن و نوظهور معرفی می‌نماید؛ اما به‌تبع آنچه در حال حاضر در اختیار و به خدمت بشر درآمده، گردشگری نیز روزآمد شده و از این تسهیلات بهره‌برداری و استفاده می‌نماید.

دکتر مزگان ثابت تیموری

عضو هیئت‌علمی پژوهشکده گردشگری جهاد دانشگاهی و رئیس کمیسیون گردشگری و صنایع دستی اتاق خراسان رضوی

یکی از مباحثی که امروزه جای خود را در مجامع علمی بازکرده، گردشگری مدرن است. آنچه باید به آن توجه نمود، این نکته است که این نوع گردشگری، همان گردشگری مرسوم است که روزآمد شده و در عصر حاضر با در اختیار داشتن امکانات و زیرساخت‌های مدرن امروزی و تسهیل تعاملات بین مبادی و مقاصد گردشگری در حال رخ دادن است. بهبود شرایط اقتصادی برای بسیاری از جوامع بشری و در بسیاری از کشورهای دنیا سبب شده تا افراد بیشتری اوقات فراغت خود را به سفر اختصاص دهند. این نوع سفرها می‌تواند هرگونه‌ای از گردشگری را شامل شود؛ از سفرهای داخلی تا سفرهای برون‌مرزی.

رویکردهای گردشگری مدرن

بسیاری از محققان، گردشگری مدرن را شامل گردشگری منطبق با علایق و سلیقه‌های شخصی می‌دانند که در برخی مراتب با گردشگری سنتی همچون زیارت همپوشانی دارد؛ اما از منظر بسیاری از محققان و بویژه جامعه‌شناسان، گردشگری مدرن برگرفته از سبک زندگی مدرن است که داعیه نظم اجتماعی نوین با طول عمری حدود سه قرن دارد. این نوع گردشگری در وجوه و گونه‌هایی از گردشگری همچون گردشگری تجاری، گردشگری ورزشی، گردشگری سلامت و گردشگری ماجراجویانه معرفی می‌شود. در حال حاضر، رویکرد جدید استفاده از تکنولوژی‌های به‌روز و مدرن همچون رزرواسیون آنلاین، سفرهای گردشگری مجازی و همچنین استفاده از تکنولوژی‌های جدید در اقامتگاه‌های گردشگری مدرن بویژه هتل‌ها، مراکز تفریحی و پذیرایی، این نوع گردشگری را به‌عنوان گردشگری مدرن و نوظهور معرفی می‌نماید؛ اما به‌تبع آنچه در حال حاضر در اختیار و به خدمت بشر درآمده، گردشگری نیز روزآمد شده و از این تسهیلات بهره‌برداری و استفاده می‌نماید. یکی از این انواع، استفاده از ارزهای دیجیتال و کارتهای بانکی برای تعاملات اقتصادی و تبادلات مالی و ارزی است که کاهش هزینه جابه‌جایی نقل‌وانتقال انواع مسکوکات یا اسکناس را

به دنبال دارد. این موضوع علاوه بر اینکه تبادلات مالی را قابل ردیابی می‌نماید، برای گردشگران و فعالان اقتصادی نیز به دلیل سهولت دسترسی، بسیار مهم است. یکی از رویکردها نسبت به گردشگری مدرن این است که سبب افزایش بزه در جامعه و تجاوز به حریم جامعه محلی می‌شود، اما باید به این نکته توجه نمود که ممکن است افزایش جمعیت در تمامی کشورها، سبب افزایش فراوانی بزه شده باشد؛ ولی به‌تناسب جمعیت، درصد این رخداد، افزایش معنی‌داری ندارد و لذا این بیان که گردشگری مدرن بیش از گردشگری رایج و یا نسبت به گردشگری در دوره‌های پیشین، بزه را افزایش داده شاید مورد قبول و تأیید نباشد.

بسیاری از افراد نیز بر این اعتقادند که در گردشگری مدرن، کدهای اخلاقی گردشگری مورد بی‌توجهی و بی‌احترامی قرار می‌گیرد؛ درحالی‌که در گردشگری مدرن و بویژه در نسل جدید گردشگران و بویژه نسل Z و آلفا، رویکرد محیط زیستی، احترام به تنوع زیستی و نیز احترام به جامعه محلی یکی از رویکردهای بسیار جدی و مورد استقبال است و آنچه بسیار ارزشمند است حمایت این نسل از جامعه محلی و حفاظت از تنوع زیستی، محیط‌زیست و منابع غیر تجدیدپذیر بویژه آب است. نکته ارزشمند دیگر در این خصوص این است که زندگی انسان‌ها در عصر حاضر منطبق بر رویکرد مدرن، نوظهور یا روزآمد در هر مقوله‌ای بوده و مدرنیته اگر به معنای روزآمدسازی و استفاده از تکنولوژی‌های برتر و افزایش سرعت در عملکردها باشد، در تمامی ابعاد زندگی جاری است و نمی‌توان آن را از زندگی عصر حاضر بشر جدا نمود.

توجه به توانمندسازی جامعه محلی

یکی دیگر از نکات حائز اهمیت در گردشگری مدرن، توجه به توانمندسازی جامعه محلی در حوزه گردشگری یا CBT است. درحالی‌که برخی آن را به اتنوتوریسم یا به بیان ناخوشایند آن «باغ‌وحش انسانی» تعبیر

گردشگری انبوه بویژه در مقاصد بکر، حفظ منابع طبیعی و رویکردهای حمایت از جامعه محلی با دید غیر ترحم‌آمیز و با دید خردورز و عبرت‌آموز از زندگی و جهان هستی است.

گردشگری مدرن با رویکرد سفرهای مجازی

درنهایت، گزینه بسیار مهمی که در ابتدا نیز به آن اشاره شد، استفاده از تکنولوژی‌های برتر و روزآمد در دنیاست؛ به‌طوری‌که در حال حاضر، بدون جابه‌جایی فیزیکی بین مبدأ و مقصد سفر و با استفاده از شبکه‌های هوشمند و زیرساخت‌های هوشمند امروزی، می‌توان سفرهای مجازی را رقم زد و هرچند برخی افراد، محاسبه اقتصادی بهره‌برداری از این تکنولوژی‌های مدرن را مصرف‌کننده و آلاینده و گران محاسبه می‌کنند، اما در مقایسه، حجم سوخت مورد استفاده در جابه‌جایی و شبکه حمل‌ونقل از هر نوع، اعم از سفرهای هوایی، زمینی، ریلی و آبی، بسیار بیشتر از حجم هزینه‌های تبادل اطلاعات مجازی است؛ چراکه آلاینده‌های محیط زیستی در

از جذابیت‌های زندگی بکر به ما ارائه نماید، از بحث باغ‌وحش انسانی غیرمتمدنانه ما را دور خواهد ساخت. هر منطقه و مقصد گردشگری در این‌گونه از گردشگری می‌تواند دیدگاه ما را بهبود بخشد، اما اگر رویکرد ما تنها به این مقاصد، تنها به‌عنوان یک جاذبه و مکان بازدید و بدون احترام به جامعه محلی باشد، شاید این دیدگاه مورد تأیید باشد؛ اما در گردشگری نوآورانه و مدرن، بحث ورود به جامعه محلی برای حمایت صرف از جامعه محلی نیست، بلکه برای آشنایی با موجودیت و هویت آن منطقه و حمایت از تنوع زیستی قومی و نژادی برای تمامی گونه‌های زیستی و نیز درک این محیط و دریافت تجربه زیسته در کنار این جوامع اصیل است.

با توجه به اینکه گردشگری همراه با بهره‌برداری بیش از حد از منابع یک مقصد گردشگری که از تبعات گردشگری انبوه است، اما گردشگری مدرن می‌تواند به‌عنوان گردشگری مسئولانه در نظر گرفته شود و اتفاقی که در این شرایط رخ خواهد داد، کاهش

می‌کنند که در قرون گذشته، افراد انسانی با قومیت‌ها و نژادهای مختلف در یک فضای بسته، نگهداری شده و به معرض دید عموم گذاشته می‌شدند، اما بازدید از زندگی عشایر و روستاهای اصیل توسط مردم عادی و شهرنشین، فراتر از این مقوله کوچک اندیش است. اگر اتنوتوریسم به معنای باغ‌وحش انسانی در نظر باشد، بایستی تغییر دیدگاه گردشگرانی که به این مناطق بکر و دست‌نخورده و با هویت اصیل مراجعه می‌کنند، تغییر یابد. در شرایط حاضر، چرایی و کجایی خاستگاه انسانی در هر منطقه و مقصد گردشگری بکر، می‌تواند برای گردشگران بسیار ارزشمند باشد، نه از بعد لذت‌جویی بلکه از منظر ارتقای سطح دانش و علم به ذات انسان و کمال‌بخشی به این اصالت؛ بنابراین اگر اتنوتوریسم با این دیدگاه که مقصد گردشگری از چه موافقی برخوردار است و حضور در این مقصدها بدون اینکه حس ترحم ما را برانگیخته نماید، دید ما را نسبت به زندگی تغییر دهد و درک صحیحی

گردشگری مدرن با رویکرد سفرهای مجازی نه تنها از بار ترافیکی در شبکه حمل و نقل خواهد کاست، بلکه حجم آلاینده‌گی در مقاصد گردشگری و در شبکه توزیع گردشگران را نیز کاهش خواهد داد. حین سفر مجازی علیرغم عدم جابه جایی فیزیکی، اطلاعات ارزشمند، موثق تر (البته به تبع استفاده از پلتفرم‌ها یا درگاه‌های اطلاعاتی مناسب و معتبر)، بدون اتلاف زمان و با هزینه کمتر را در اختیار قرار خواهد داد و امکان بهره‌برداری از تکنولوژی‌های جدید را بهبود خواهد بخشید.

ارتجاع بالا، پوشش‌های با تکنولوژی جدید برای حضور در اوج آسمان و یا پرواز بدون وسایط نقلیه موتوری و نیز حضور در عمیق‌ترین آب‌های کره زمین و یا اکتشافات و سفرهای فضایی، تجربه متفاوتی را برای گردشگران رقم می‌زند که همگی در قالب گردشگری مدرن جای دارد. همچنین به تبع رویدادهایی که در مکان‌های خاص برگزار می‌شود، با امکان دسترسی به مناطق بکر، صعب‌العبور و دورافتاده، سطح هیجان را ارتقا بخشیده و حتی دسترسی به همه نقاط زمین را فراهم نموده است و این افزایش دسترسی، قطعاً با افزایش هزینه‌های سفر همراه است که اگر این گونه گردشگری در قالب انبوه قرار نگیرد، شاید بتوان آن را به نوعی همسو با طبیعت لحاظ کرد. در نهایت تمامی این‌ها به کسب درآمد اقتصادی قابل توجه و با کمترین هزینه جاری و با کمترین فشار بر منابع زیستی موجود در دنیا، با احترام به طبیعت و جامعه محلی منتهی خواهد شد. III

سیستم‌های واقعیت افزوده و واقعیت مجازی (AR و VR)، در مراکز گردشگری، بدون اینکه فرد نیاز به لمس فیزیک جاذبه یا شیئی ارزشمند داشته باشد محقق خواهد شد. گردشگر در این شرایط، با لمس مجازی جاذبه به بهترین درک از فضای پیرامونی خود دست پیدا خواهد نمود و حتی دستیابی به مکان‌های دورافتاده و یا از بین رفته نیز محقق خواهد شد؛ آنچه که امروزه با وجود هوش مصنوعی دست یافتنی شده است. در جایگاه دیگر، گردشگری ماجراجویانه از نوع نوظهور آن قرار دارد. پیش از این در این نوع گردشگری، حضور در جنگل‌های بکر، تجربه محیط زیست بکر و طبیعی، محک زدن توان تاب‌آوری افراد برای گذران یک دوره زمانی در منطقه‌ای دور از مدرنیته و امکانات مورد توجه بود، اما در حال حاضر، هیجان به سطح متفاوتی تغییر یافته و با استفاده از تکنولوژی‌های جدید همچون انواع ادوات با الاستیسیته و قابلیت

شرایط گردشگری انبوه در مسیرهای تردد منتشر می‌شود و آلاینده‌گی گسترده و غیرقابل برگشت دارد، همچنین با توجه به اینکه حجم مواد مصرفی با رویکرد رعایت استانداردهای بهداشت و سلامت افزایش پیدا کرده، حجم انبوهی از پسماند قابل بازیافت و یا غیرقابل بازیافت، در طول مسیر و در مقصد گردشگری تولید می‌شود که نیاز به مدیریت دارد. لذا گردشگری مدرن با رویکرد سفرهای مجازی نه تنها از بار ترافیکی در شبکه حمل و نقل خواهد کاست، بلکه حجم آلاینده‌گی در مقاصد گردشگری و در شبکه توزیع گردشگران را نیز کاهش خواهد داد. حین سفر مجازی علیرغم عدم جابه‌جایی فیزیکی، اطلاعات ارزشمند، موثق تر (البته به تبع استفاده از پلتفرم‌ها یا درگاه‌های اطلاعاتی مناسب و معتبر)، بدون اتلاف زمان و با هزینه کمتر را در اختیار قرار خواهد داد و امکان بهره‌برداری از تکنولوژی‌های جدید را بهبود خواهد بخشید. استفاده از

